

2019 M. RUGSĖJO 24 D. NEFORMALIAUS ŽEMĖS ŪKIO MINISTRŲ SUSITIKIMO
ATASKAITA

2019-09-27 3PR-101/1

1. Posėdžio institucinė forma, vieta, laikas ir dalyviai:

Institucinė forma: Neformalus žemės ūkio ministrų susitikimas

Laikas: 2018 m. rugsėjo 24 d.

Vieta: Helsinkis, Suomija

Posėdžio trukmė: 9:20 – 13:00 val.

Dalyviai: Andrius Palionis, žemės ūkio ministras; Saulius Jasius, Tvarios žemės ūkio gamybos politikos grupės vyresnysis patarėjas; Mindaugas Palionis, ES reikalų koordinavimo skyriaus vedėjas.

2. Posėdžio klausimai:

**Ūkininkų vaidmens klimato veiksmuose pertvarkymas
- Tvaraus ūkininkavimo skatinimas pasisavinant dirvožemio anglį**

Ar BŽŪP strateginis planas po 2020 m. suteikia tinkamą pagrindą anglies dioksido sekvestracijos skatinimui dirvožemyje jūsų valstybėje narėje ir ar jūs numatote įtraukti konkrečias priemones savo nacionaliniame BŽŪP strateginiame plane šiam tikslui palaikyti?

Ar jūsų valstybėje yra gerosios praktikos pavyzdžių, palaikančių dirvožemio anglies sekvestraciją, kuriais norėtumėte pasidalinti su kitomis valstybėmis narėmis?

3. Posėdžio eigos apibendrinimas:

Neformaliame Žemės ūkio ministrų susitikime diskutuota, kokiomis priemonėmis galima prisidėti prie klimato kaitos mažinimo ir kokie specifiniai veiksmai gali padėti sukaupti daugiau anglies dirvožemyje. Taikant gerąją žemės ūkio praktiką galima absorbuoti didesnę kiekį anglies iš atmosferos. Didinant anglies kiekį dirvožemyje gerėja jo kokybė, kas leidžia žemės ūkio sektoriui prisitaikyti prie kintančių klimatinių sąlygų, gauti didesnius derlius ir teigiamą ekonominį efektą.

Posėdyje nuomonę išsakė ir žemės ūkio sektoriaus socialiniai partneriai (COPA-COGECA, CEJA). Jų nuomone, sektorius gali ženkliai prisidėti prie klimato kaitos pokyčių stabilizavimo. Pabrėžta, kad veiksmų turi imtis ne tik ūkininkai, bet ir žemės ūkio politikos formuotojai. Akcentuota, kad šiuo metu ūkininkai tarpusavyje keičiasi pažangių technologijų diegimo praktine informacija. Socialiniai partneriai pasisakė, kad ateities žemės ūkio politika turi būti maksimaliai lanksti ūkinės veiklos vykdytojų atžvilgiu, pasirenkant praktiškai prieinamas priemones anglies kaupimui dirvožemyje didinti, o finansavimas joms įgyvendinti turėtų būti skiriamas ne vien tik iš žemės ūkio srities

Šioje ataskaitoje vartojami sutrumpinimai atitinka:

IT – Italija; EL – Graikija; DK – Danija; ESP – Ispanija; SK – Slovakija; BE – Belgija; SI – Slovėnija; SE – Švedija; PL – Lenkija; FR – Prancūzija; MT – Malta; PT – Portugalija; HU – Vengrija; DE – Vokietija; LT – Lietuva; FI – Suomija; LV – Latvija; AT – Austrija; CY – Kipras; UK – Jungtinė Karalystė; EE – Estija; LU – Liuksemburgas; NL – Nyderlandai; CZ – Čekija; IE – Airija; BG – Bulgarija; RO – Rumunija; HR – Kroatija; VN – ES valstybės narės.

Pirm. – Pirmininkaujanti valstybė narė; COM/EK – Europos Komisija; EP – Europos Parlamentas; ŽŪŽT – ES Žemės ūkio ir žuvininkystės taryba; SCA/SŽŪK – Specialusis žemės ūkio komitetas; CRP1 – Nuolatinis atstovų komitetas (Coreper I); CRP2 – Nuolatinis atstovų komitetas (Coreper II).

finansinių instrumentų. Taip pat pabrėžta mokslo žinių integracijos būtinybė, kooperuoti veiksmai spendžiant naujus klimato srities ir dirvožemio kokybės išlaikymo bei gerinimo iššūkius. EEB teigė, kad aplinkosauginės NVO turi būti įtrauktos į strateginių planų rengimą, nes tik tokiu atveju būtų galima užtikrinti ambicijos įgyvendinimą. Taip pat reikalavo, kad bent 50 proc. BŽŪP biudžeto būtų nukreipta į skatinimą tų ūkininkų, kurie užsiima aplinkai ir klimatui naudinga veikla. Paramos sąlygos turi būti taikomos visiems be išimties, o taisyklės turi būti nustatytos ES lygiu, siekiant vienodų konkurencinių sąlygų. Kiekviena valstybė turi nusistatyti konkretų tikslą (didinti organinės anglies sandaugas dirvožemyje) ir kontroliuoti jo įgyvendinimą. BŽŪP turi skatinti perėjimą prie ekstensyvių, mišrių ir žiedinio ūkininkavimo modelių, taip pat nutraukti netvarių praktikų rėmimą.

Posėdyje pasisakęs žemės ūkio ir žuvininkystės komisaras Ph. Hogan teigė, kad klimato kaitos klausimai visuomenėje aktualėja. Tuo pačiu pasidžiaugė vis didėjančiu ministrų suvokimu, kad 2018 metais COM pateiktas teisės aktų projektų paketas, pateikimo metu kai kam atrodęs pernelyg ambicingu, dabar yra būtinas. Vadovaujantis šiltnamio efektą sukeliančių dujų apskaitos duomenimis, žemės ūkio bei miškininkystės sektoriai gali ženkliai prisidėti prie anglies sandaugų didinimo. Be to, žemės ūkis turi ieškoti būdų, kaip veikti prie pakitusių klimato sąlygų ir prie to prisitaikyti. Atkreiptas dėmesys, kad naujosios BŽŪP politikos gairės teiks naujas finansinės paramos galimybes, pavyzdžiui EKO schemų įvedimas. Taip pat pabrėžta būtinybė turėti daugiau informacijos apie dirvožemio kokybės pokyčius, didinti skaitmenizaciją.

Pasisakęs Europos Parlamento Žemės ūkio ir kaimo plėtros komiteto (COMAGRI) pirmininkas teigė, kad BŽŪP svariai prisideda prie anglies fiksavimo, tačiau šiandien atmosferoje turime per didelį anglies kiekį, kuris nėra absorbuojamas, o pakankamų veiksmų, kaip šį perteklių fiksuoti, nėra. Reikalingos didesnės pastangos šiltnamio efektą sukeliančių dujų geresniam valdymui. BŽŪP pasiūlyti aplinkosaugos reikalavimai, nauja EKO schema, kaimo plėtros „žaliosios“ priemonės bus esminiai elementai ateityje. Taip pat teigė, kad pasiūlyti kaimo plėtros finansavimo mažinimai kerta per galimybes.

Renginyje pasisakę VN ministrai paminėjo, kad žemės ūkio sektorius jaučia klimato kaitos ekstremalias išraiškas - kai kur vyrauja sausros, kitur vandens perteklius. Bet net ir esant tokioms sąlygoms, būtina užtikrinti tolesnį apsirūpinimą maistu. Vien ūkininkų pastangų nepakaks, todėl

Šioje ataskaitoje vartojami sutrumpinimai atitinka:

IT – Italija; EL – Graikija; DK – Danija; ESP – Ispanija; SK – Slovakija; BE – Belgija; SI – Slovėnija; SE – Švedija; PL – Lenkija; FR – Prancūzija; MT – Malta; PT – Portugalija; HU – Vengrija; DE – Vokietija; LT – Lietuva; FI – Suomija; LV – Latvija; AT – Austrija; CY – Kipras; UK – Jungtinė Karalystė; EE – Estija; LU – Liuksemburgas; NL – Nyderlandai; CZ – Čekija; IE – Airija; BG – Bulgarija; RO – Rumunija; HR – Kroatija; VN – ES valstybės narės.

Pirm. – Pirmininkaujanti valstybė narė; COM/EK – Europos Komisija; EP – Europos Parlamentas; ŽŪŽT – ES Žemės ūkio ir žuvininkystės taryba; SCA/SŽŪK – Specialusis žemės ūkio komitetas; CRP1 – Nuolatinis atstovų komitetas (Coreper I); CRP2 – Nuolatinis atstovų komitetas (Coreper II).

mokslininkai turi ieškoti sprendinių kaip ūkininkauti esant naujoms aplinkybėms, konsultavimo sistemos turi užtikrinti kompetencijų perteikimą ūkininkams, reikalingas didesnis sąmoningumas ir iš ūkininkų pusės. Kalbant apie dirvožemį, reikia maksimizuoti veiksmus, nukreiptus į organinės medžiagos kiekio jame didinimą. Taip pat ministrai išreiškė pageidavimą, kad rengiant nacionalinius BŽŪP Strateginius planus reikalingas pakankamas lankstumas, kuris leistų parinkti geriausias priemones pagal šalies poreikius. Atkreiptas dėmesys į prekybos sutartis su trečiosiomis šalimis ir reikalauja, kad jos atspindėtų analogiškus reikalavimus dėl klimato įsipareigojimų. Didžioji dauguma ministrų taip pat pabrėžė adekvataus BŽŪP finansavimo poreikį.

Pagrindiniai susitikimo metu minėti sprendiniai – daugiamečių pievų išsaugojimas, neariminės technologijos platesnis naudojimas, tvari miškininkystė, įsėlis, organinės trąšos, šlapynių išsaugojimas. LT ministras pasisakė pagal pridedamą kalbą.

4. Posėdžio sprendimai, kito posėdžio data:

VN, COM ir sektoriaus atstovai pasikeitė nuomonėmis dėl tvaraus ūkininkavimo skatinimo pasisavinant dirvožemio anglį.

Kitas neformalus žemės ūkio ministrų susitikimas vyks 2020 m. I pusmetį Kroatijoje.

5. Pasiūlymai dėl tolimesnių Lietuvos veiksmų:

Ruoštis kitam posėdžiui.

6. Pridedama informacija (posėdžio darbotvarkė, išdalyta medžiaga, nuorodos):

LT pasisakymo tekstas.

7. Tiesioginis ataskaitos rengėjas (vardas ir pavardė, institucija, pareigos, telefono numeris, elektroninio pašto adresas):

Saulius Jasius, Tvarios žemės ūkio gamybos politikos grupės vyresnysis patarėjas, tel. (8 5) 239 1146, el. p. sauliusj@zum.lt;

Mindaugas Palionis, ES reikalų koordinavimo skyriaus vedėjas, tel. (8 5) 239 1026, el. p. mpalionis@zum.lt.

8. Už ataskaitą atsakingas padalinio vadovas (vardas ir pavardė, institucija, pareigos, telefono numeris, elektroninio pašto adresas):

Karolis Anužis, Tvarios žemės ūkio gamybos politikos grupės vadovas, tel.: (8 5) 2391 371, el.p. karolis@zum.lt;

Mindaugas Palionis, ES reikalų koordinavimo skyriaus vedėjas, tel. (8 5) 239 1026, el. p. mpalionis@zum.lt.

Šioje ataskaitoje vartojami sutrumpinimai atitinka:

IT – Italija; EL – Graikija; DK – Danija; ESP – Ispanija; SK – Slovakija; BE – Belgija; SI – Slovėnija; SE – Švedija; PL – Lenkija; FR – Prancūzija; MT – Malta; PT – Portugalija; HU – Vengrija; DE – Vokietija; LT – Lietuva; FI – Suomija; LV – Latvija; AT – Austrija; CY – Kipras; UK – Jungtinė Karalystė; EE – Estija; LU – Liuksemburgas; NL – Nyderlandai; CZ – Čekija; IE – Airija; BG – Bulgarija; RO – Rumunija; HR – Kroatija; VN – ES valstybės narės.

Pirm. – Pirmininkaujanti valstybė narė; COM/EK – Europos Komisija; EP – Europos Parlamentas; ŽŪŽT – ES Žemės ūkio ir žuvininkystės taryba; SCA/SŽŪK – Specialusis žemės ūkio komitetas; CRP1 – Nuolatinis atstovų komitetas (Coreper I); CRP2 – Nuolatinis atstovų komitetas (Coreper II).